

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenšer ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Volk Vesteneck v ovčji obleki.

„Nič nij bolj zopernega kot hinavec“, tako si mora misliti vsak, kdor bere, da je v deželni zboru kranjskem Vesteneck, ta tipus avtokratstva in brezzakonja, enkrat patetičen svobodnjak postal, na široko usta odprl in svobodo slavil! Pri debati o Bleiweisovem pamlem predlogu gledé ženitovanjskega privoljenja je namreč Vesteneck rekel z zoperno afektirano navdušenostjo: „Kar se je pred sto leti sejalo, to cvete in kali, hvala Bogu uže dvajset let v Avstriji in če je morda par črnih oblakov prikazalo se, popiše jih jeden vesel vetrič proč. Liberalizem je, duh liberalizma bode obstal, in v kranjskej deželni izbri ne bode pokopan“.

Jasno je in vsak je stvar tako razumel, da s tem, „kar se je pred 100 leti sejalo“ razume Vesteneck veliko prvo francosko revolucijo, a s „črnimi oblaki“ razumeva sedanjo „neliberalno“ avstrijsko vlado. No, mi ne bomo ugibali o tem, ali je ravno c. kr. okrajni glavar Vesteneck, uradnik avstrijske monarhije posebno poklican s patosom veliko revolucijo javno hvaliti. Naj si bode. Tudi nij naš nalog, temuč bi bil nalog oficijoznih listov, vprašati, kako se more c. kr. okrajni glavar Vesteneck, kot uradnik zdanje vlade voliti dati pod to vlado in jo potem javno „črnemu oblaku“ primerjati?! Ker je ravno Vesteneck toliko „avtoriteto“ uradnikov in vlade rad v ustih nosil, kako da zdaj on sam obstoječo vlado Taaffejevo, kot neliberalno imenuje „črn oblak“ in prorokuje, da jo bo prvi vesel vetrič odpihal?

O teh vprašanjih, kakor rečeno, mi nečemo odgovorov iskati. Ali zoper to pak se je treba vendar zavarovati, da tak človek, kakor je Vesteneck, v misel jemlje velike in lepe svobodnostne principe prve revolucije francoske. Naj je imela ta revolucija še toliko grehov, nje ideja „jednakosti, bratovstva, svobode“ je bila vzvišena, lepa, iskrena. Tacega človeka, kakor je Vesteneck, bili bi francoski revolucionarji in prvoborci svobode iz svoje družbe z indignacijo ven vrgli, na polje izbacnili. Sram bi jih bilo, one proroke svobode, tako briško, špiceljsko, brutalno vse zakone zlorabečo naturo, kakor je Vesteneck, mej svoje prištevati. In ko bi se kdo res v grobu od nevolje obračal, kakor pregovor sodi, da se godi, obrnili bi se v grobovih pred sto let živeči francoski prvoborci svobode, ko slišijo, da en Vesteneck njih imena po nečistem v zobe jemlje in idejo kliče, s katero je vse njegovo dejanje v tako velikanskem in ostrem protislovju!

Interpelacija slovenskih poslancev v štajerskem deželnem zboru.

(Po stenografičnem zapisniku.)

(Konec.)

Ne za kaj bolje so tudi šolske razmere gledé gojenja slovenskega jezika na Štajerskem, posebno pa v srednjih šolah. Na vseh treh spodnještajerskih gimnazijah, namreč v Mariboru, Ptuiju in Celju, je, da si so tudi učenci slovenske narodnosti v večini na vsakej izmed njih, nemški jezik izključno doli do prvega razreda učni jezik. Vrh tega pa na teh zavodih podučujejo učitelji, največ celo taki, ki podučujejo v prvem razredu, a nijso zmožni slovenskega jezika. Da to silno slabo upliva na poduk in je z jako izrednimi težavami zvezano za slovensko mladino, ki dostikrat vstopi v gimnazijo samo z majhenim znanjem nemškega jezika, učitelj pa učenja tujega učnega jezika niti ne more posredovati z maternim jezikom, tega ne treba jasneje dokazovati. Slovenskemu jeziku pa je celo kot učnemu predmetu odmerjen čisto nezadosten čas z dvema, oziroma tremi učnimi urami na teden.

Na realkah pa slovenski materini jezik tudi za dijake slovenske narodnosti niti nij obligatni učni predmet!

V učiteljskih izobraževališčih, iz katerih vendar prihajajo prihodnji odgojevalci slovenskega kmetkega prebivalstva, je slovenski materini jezik tudi samo učni predmet, ter na teden sta mu odločeni samo dve uri, uči pa v slovenščini neizprašan učitelj.

Naposled se pa tudi vsled najvišjega sklepa od 29. julija 1870 za praktične pravosodne stroke na graškem vseučilišču z dotacijo 36.000 gl. iz učnega zaklada nameravana paralelna slovenska predavanja nijso izvršila.

Tedaj z ozirom na to, da pod naznačenimi razmerami se slovenski narod na Štajerskem ne more razvijati ni napredovati, temuč mora zaostajati duševno in gmotno, z ozirom na to, da se more narodnostni mir doseči samo z dejansko izvajano pravico, prisiljeni so podpisani zastopniki vseh slovenskih kmetških volilnih okrajev na Štajerskem vprašati v imenu svojih volilcev njega ekselencu, gospoda vladnega zatopnika:

1. Ali visoka c. kr. vlada hoče vse potrebno strogo ukreniti, da se bode v slovenskem delu Štajerske s prebivalci slovenske narodnosti občevalo pri uradih in sodnijah pismeno ter ustno v slovenščini?

2. Ali hoče visoka c. kr. vlada poduk na srednjih šolah najprej v slovenskejši Štajerskejši, potem pa v obče, kamer

sega slovenski jezik in na graškem vseučilišču urediti tako, da bodo oni, ki se nadejajo javne službe mej slovenskim stanovništvom, jednako zmožnost doseči mogli, uradovati v slovenskem in nemškem jeziku?

Odgovor na to interpelacijo naši bralci poznajo. Deželni vladni načelnik, c. kr. namestnik je prvič dejal, da uradniki znajo slovenski in da s Slovenci uradujejo slovenski (kar je krivo); gledé šol pak nas je potolažil, da bode uže bolje, ker se baje pripravljajo reforme.

Iz deželnih zborov.

Kranjski deželni zbor.

(12. seja dné 10. julija.)

11. seja je bila tajna in je trajala blizu 6 ur. Napovedano je bilo, da se seja začne ob 11. uri, a občinstvo in časnikarski poročevalci so čakali zastoj, dokler jim nij naznanil ob 1/4.3. uri neki poslanec, da ne bode javne seje.

Na vrsti 12. seje je bilo najprej poročilo gospodarskega odseka k poročilu in načrtu postave deželnega odbora o tem, kako dolgove v denarjih izterjevati od občin in skladnih združb, o katerem se predlože tri postave.

V generalnej debati se javi poslanec dr. Vošnjak. On pravi: Slavni zbor! S temi tremi postavami se bode prav lahko pomanjkljivostim v okom prišlo, katere so do zdaj vladale; zato jih je tudi predložil deželni odbor in gospodarski odsek. Da so se predložili trije načrti namesto jednega, temu je uzrok, da se nijso dale vse tri postave zložiti v jedno. Pri vseh treh postavah ima vlada potrebno ingerenco, kajti še le z njenim pritrdilom sme deželni odbor postopati. Sploh narodna stranka želi, da bi vsi razni zastopi delali v lepem sporazumljenju z vlado in mi moramo odbijati tiste izjave po dunajskih nemških listih, ki nas dolže, kakor da bi mi napadali vse uradništvo. (Na nemškutarskejši strani postane velik nemir. Dr. Schaffer neprenehoma kliče: „Zur Sache“.)

Deželni glavar Kaltenegger opominja dr. Vošnjaka, naj ostane pri stvari.

Dr. Vošnjak pa se neče dati motiti ter nadaljuje: Mi grajamo le tiste uradnike, ki se bolj pečajo s politično agitacijo pri volitvah in sploh s politiko, nego pa s svojim uradniškim poslom. Mislimo pa, da nijsmo daleč več od tistega časa, da bodo vendar enkrat uradniki nad strankami stali, in da se bode tudi nehalo z neresničnimi vestmi po nemških časnikih trditi, da mi narodnjaki vse uradništvo napadamo. S tem se hoče le hujskati proti narodnej stranki, ki uradnike, kateri svojo

dolžnost vršé, spoštuje, a le zoper tiste glas povzdiga, ki se pečajo s politično agitacijo pri volitvah. (Mej govorom dr. Vošnjaka je bil velik nemir mej nemškutarji; v eno mer kriče „k stvari“ in teptajo; tudi deželni glavar Kaltenegger je skušal govornika ustaviti in je mencil sem ter tja v zadregi.)

Deželni predsednik Winkler vstane in pravi, da kakor je g. predgovornik rekel, zahtevalo se je po časnikih, da bi bil on zadnjič branil uradništvo. Na njega pa nij vsa dotična debata napravila vtisa, kakor da bi se bilo napadalo celo uradništvo. Skozi 10 let uže, pravi g. deželni predsednik, sem delujoč v parlamentarnih skupščinah in sem mnogo-krat slišal dosti ostreje napadati vladne organe, kakor se je to tukaj godilo včeraj, ne da bi bila vlada čutila se prisiljeno braniti jih. Vlada ne more deželnim poslancem braniti posamezne čine nekaterih posameznih vladnih organov kritizirati, o katerih bode vlada preiskavala, ali so resnični in storila potem svojo dolžnost. Vlada pa nikakor neče omejevati svobode parlamentarnega govora, kajti njej more le ugajati, če čuje iz ust narodovih zastopnikov, ki so za to najbolj poklicani, razgovor o raznih stvareh, in sliši v interesu dežele pritožbe o raznih činih, za katere more vlada potem skrbeti, da se popravijo. V obče pa izjavlja g. deželni predsednik še enkrat, da vsa včerajšnja debata nij nanj napravila vtisa, kakor da bi se bilo napadalo vse uradništvo.

Nemškutarji molče jeznih lic, a ne žugnejo nič. Vse tri postave se sprejmo potem tudi v tretjem branji brez daljše debate.

Poslanec Dežman poroča o enketnej komisiji, katero ima sklicati deželni odbor z zastopniki vlade, kmetijske družbe, deželnega šolskega sveta, učiteljev itd., in katera se ima pečati z vprašanjem, s kakimi sredstvi bi se povzdignilo kmetijstvo na Kranjskem, kako naj bi se uredilo podučevanje potnih kmetijskih učiteljev itd.

Dr. Bleiweis pove, da je kmetijsko ministerstvo za l. 1880 določilo 300 gld. za podporo popotnega kmetijskega podučevanja. Bleiweis želi, da se na učiteljske preparandije skoro nastavi učitelj strokovnjak, kateri bi prvič ta predmet na preparandiji bolje podučeval, kot dosednji učitelj, ki je le izprašan za naravoslovje. On želi, naj se nastavi tu tak učitelj, ki bi v počitnicah podučeval po kmetih o raznih strokah kmetijstva. Govornik nasvetuje, naj deželni zbor za popotnega učitelja vdene 600 gld. v proračun.

Poslanec Detelja govori za to, da bi se enketi predložilo tudi vprašanje ali bi ne bilo koristno napraviti v Ljubljani kmetijsko šolo. Tak zavod bi izvrstno uplival tudi na preparandijo in bi se dal ustanoviti z malimi troški. Vrt kmetijske družbe je za praktične poskuse na razpolaganje; tudi učitelji srednjih šol ljubljanskih bi lahko podučevali o raznih nekmetijskih predmetih, ki so pri kmetijstvu potrebni, kar bi prišlo za to šolo mnogo ceneje nego drugje. Tudi je Ljubljana za to pripravna za tako šolo, ker imajo učenci priliko videti, kako se troje različne zemlje obdeluje, namreč pri Savi, kjer je pesek, potem kako se obdeluje tako polje kjer je glina in pa kako močvirje.

Dr. Poklukar podpira nasvete dr. Bleiweisa in Detelje.

Dežman to se ve, da se protivi temu vsemu, kajti razumno je, da bi kmetijska šola morali biti le slovenska, tega pa se on, renegat in nemčurji, njega bratje kot hudiča

boje. Kaj jim je deželna korist, če se ž njo germanstvo ne širi in Slovanstvo ne zatira! Nič. Glasuje se po imenih o obeh predlogih. Predlog poslanca Detelje se sprejme t 24 proti 9 glasov, predlog dr. Bleiweisa se zavrne z 18 proti 15 glasov. Povedali smo uže, da so zoper prvi predlog glasovali najhujši renegatje, z Dežmanom tudi Laschan.

Poslanec Grasselli nasvetuje v imenu finančnega odseka:

1. Pogodba, katero je sklenil deželni odbor z redovnicami krščanske ljubezni zaradi režije in hrane v blazničnej podružnici na Studenci, se potrdi.

2. Deželni odbor je pooblaščen, da na Studenci proti pogodbi z vzajemno jednoletno odpovedjo nastavi zdravnika-asistenta z letno plačo 800 gld., prostim stanovanjem, kurjavo in svečavo.

3. Primariju medicinskega oddelka se od tistih mal, ko se bodo blazni preselili v nova poslopja na Studenci, za toliko časa, dokler v posilnej delavnici še obstoji blaznična podružnica, za obiskavanje blaznice na Studenci določi remuneracija letnih 450 gld.

4. Za nadziranje podružnice na Studenci po upravnih uradnikih deželnih dobrodelnih naprav je deželnemu odboru kot pavšale mestu dnin l. 1881. na razpolaganje kredit 50 gold.

5. Za oskrbljevanje kurjave in nadziranje vodovaje na Studenci se nastavi kurjač z letno plačo k večemu 600 gld. (Sprejme se.)

Poslanec baron Taufferer poroča o raznih cestah, o katerih ima deželni odbor za izdelavanje predloge staviti.

Grof Thurn v generalnej debati pravi, da se odločno protivi temu, da bi se c. kr. okrajna glavarstva še bolj utikala v posle cestnih odborov, ker on kot prijatelj avtonomije takega vmešavanja ne more odobravati.

Poslanec Navratil toplo priporoča, da bi se izdelal most čez Vinico, kateri ne bo Kranjsko veljal več nego 14.000 gl., ker drugo plača Hrvatska, in ki bode tamošnjemu prebivalstvu na veliko korist.

Poslanec Detelja nasvetuje v imenu gospodarskega odseka:

1. Nastavljenje c. k. gozdnega pristava za Notranjsko se radovoljno na znanje jemlje, obenem pa se prosi c. k. deželna vlada, da bi blagovolila zaradi praktične izvršitve gozdnih postav na Kranjskem z vsemi močmi delati na to, da bi omenjena le začasno postavljena gozdna uradnika deželi za trdno ostala, in da bi se postavil tudi za Dolenjsko c. k. gozdni komisar.

2. C. k. vlada naj se naprosi, da bi se najmarneje brigala za novo pogozdovanje in v ta namen še dalje, kakor se je to dozda hvaljevredno godilo, sadike iz državne drevesnice občinam, pa tudi posameznim gospodarjem brezplačno dajala, posebno pa za pospeševanje pogozdovanja od c. k. ministerstva poljedelstva zadobila zadosti podpore v denarji za darila gospodarjem, za obširne, dobro dovršene umne zasade gozdov, pri čemer bi se imelo ozirati vzlasti na one kraje, ki so po svoji legi, zemlji in klimatičnih razmerah večidelj navezani le na gozde.

3. Deželnemu odboru se naroča, skrbno baviti se z zadevo zboljšanja, oziroma pogozdenja kraških goličav na Notranjskem, in o tem prihodnjemu deželnemu zboru podati svoje nasvete.

4. Slavna vlada se naprosi da v Črnomlju in v Krškem nastavi živinozdravnika, in

ako ne, vsaj postavi živinozdravnika z Novega mesta v Črnomelj.

Vesteneck nasvetuje naj bi občine nastavile gozdarske čuvaje in naj bi se primorale napraviti si drevesnice. (Ta človek je povsod za briški „moraš“, potlej se pa še drzne o svobodoljubji govoriti! Ur.)

Poslanec Robič toži, naj bi se pašniki preveč ne pogozdovali, ker se s tem godi kmetom živinorejcem škoda.

Deželni predsednik Winkler misli, da se bode predlog Vesteneckov pri malih občinah težko uspešno izvedel, akoravno bi bilo želeli, da se nastavijo nižji logarski organi.

Poslanec dr. Poklukar razjasnjuje, da sta na Gorenjskem paša in gozd v vednem boji in prosi sl. vlado, naj bi pravice kmetov do pašnikov varovala.

Poslanec Navratil podpira predlog, naj bi se nastavlil živinski zdravnik v Črnomlju ali vsaj v Metliki.

Poslanec Pakiž dokazuje, da je nastavljeni živinozdravnik tudi v Kočevji potreben.

Poročevalec Detelja se protivi predlogom Vesteneckovim. Logarska postava je državna postava, tedaj naj bo skrb vlade, kakor pri drugih državnih postavah, da se briga za izvršenje. Drevesnice pa naj se ustanove še pri logarskih uradih na Gorenjskem in Notranjskem razen Ljubljane. Predlogi se potem sprejmo in javna seja sklene, pa prične tajna.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. julija.

V Brnu je bil v ponedeljek pogreb umrlega namestnika Kalline. K pogrebu so prišli ministri Taaffe, Pražak in Streit. Ravno takrat pa je nastala silna nevihta, vendar deževalo je samo neznatno. Truplo ranjcega so prepeljali najprej v cerkev, vtorek zjutraj pa po železnici v Gradec. V Brnu so se pogreba udeležili vsi tam stanujoči dostojanstveniki. Po pogrebu so vsi trije ministri obiskali vdovo umrlega namestnika Kalline.

Spodnje-avstrijski deželni zbor je sklenil, da od njega sprejeti zakoni izgube veljavo, če niso bili pred odpretnjem prihodnje sešije od cesarja potrjeni. Liberalci tega zbora so hoteli demonstrirati zoper to, ker je cesar letos potrdil star sklep tirolskega deželnega zbora, vsled katerega dobe kapljanje na Tirolskem volilno pravico. Tudi se Nemci bojé, da ne bi cesar potrdil enako starih še važnejših sklepov češkega zbora iz časov Hohenwartovih.

Vnanje države.

O Turčiji se z jedne strani poroča, da se bode udala sklepom berlinske konference, z druge, da se ne bode udala. Turški časopisi poročajo, da so se turški vojaki odposlali v Osinj, Prevezo in Volo in da se Dardanele utrjujejo.

Ker se čuje, da namerava Turčija z 80.000 vojakov zasesti Vshodno Rumelijo, da zabrani nje združenje z Bolgarijo, se stanovništvo Vshodnje Rumelije povsod oborožuje in telovadna društva so se pričela zopet vaditi. Ta telovadna društva imajo 100.000 mož, imajo dosti orožja in denarja ter so dobro vojaški izurjeni.

Grški kralj, ko je bil v Parizu, baje da je jako zaupno izjavil se o grškem mejnem vprašanji; on upa, da Turčija ne bode složnej volji evropskih vlastij ustavljala se in zaupa grškemu prebivalstvu odstopljenega ozemlja. Dejal je, da ne dvomi, da če bodo dobili Grki Olympe, dobili bodo tudi zmago in je trdno sklenil, da pripelje svoje Helene k zmagi „pod senco Leonide“. — Grki imajo pa vendar še le dokazati svojo hrabrost.

V Parizu se je danes pričelo slavljenje desetletnice, odkar so Francozi razrušili bastilo. Ta dan se ne slavi samo v Parizu, nego po

celej Francoskej. V Parizu se bode denes odkril kip republike; mej francosko armado pa se bode razdelilo 431 novih zastav.

Portugalska vlada oficijalno demen-tuje vest, da bi ona s Kitajci vojsko začela, ter pravi, da so nje razmere s Kitajci zmirom prijazne.

Dopisi.

Iz Ormoža 12. jul. [Izv. dop.] Stanko Vrazova svečanost, ko smo že enok v kratkih vrsticah prijavili, bode se po sklepu odbora vršila 8. septembra v Cerovci, pri rojstnem domu pesnikovem. —

Letos, za skoro trideset let po smrti slavnega Stanka, srečna je v novič „žerovinska“ dolina, ker letos bode zopet čula blagglasne pesni svojega Stanka in vpliv njih na rod slovenski in hrvatski. Stanko Vraz, če ravno rojen Slovenec, ločil se je spoznavši svoj notranji poklic za književna opravila, od svoje rojstne krajine in podal se v tiste kraje jugoslovanske, kjer ima biti zibeljka prerodenja jugoslovanskega, da pomaga vstavljeni temeljni kamen zidin narodnega naobraženja in napredka.

Pisal in peval je odslej v bratskem nam jeziku hrvatskem in tako je torej prišlo, da časté sedaj Hrvatje Vraza kot jednega izmej svojih najboljših pesnikov, mi pa ga do dobra ne poznamo, čeravno je duh njegov zmirom bil v rojstnem mu kraju slovenskem, kar nam najlepše svedoči njegove „džulabije“. — Nam je na tem ležeče, ka se svečanost Vrazova kakor najsijajnije priredi ter prosimo tukaj po javnem poti naše slovenske pisatelje, naj blagovolé znane jim črtice iz Vrazovega življenja ali nekoje pesni ali druge sestavke njegove v slovenskej prestavi z ozirom na svečanost v časopisih objaviti, da bode tako ljudstvo in ves slovenski narod poizvedlo, kdo je in kašno veljavo ima Stanko Vraz.

Istotako naj se blagovolé vsa društva, koja bi utegnola slavnosti se udeleževati, kakor najpreje pri g. dr. Ivanu Geršaku, c. kr. beležniku v Ormoži, kot predsedniku odborovem javiti, da nam bode mogoče vse ob pravem času urediti.

Odbor

„Stanko Vrazove“ svečanosti.

Iz Ljutomerskih gor 11. julija. [Izv. dop.] V številki 154 „Slovenskega Naroda“ je v poročilu iz deželnega zbora štajerskega odgovor c. k. namestnika g. Kúbeka na interpelacijo dr. Šucevo za uvedenje slovenskega jezika v urade slovenskih okrajev.

Res žalosten je ta odgovor, „kar se uradnij tiče, ostane pri starem.“ Gospod namestnik, s tem Slovenci nijsmo zadovoljni! Posebno pri davkarijah se baje samo slovenski uraduje? O kaj še!

V Ormuži in Ljutomeru sklepajo — to vém iz gotovega vira — samo slovenske pogodbe. Ali mislite, da dobimo tudi v naščini pisane plačilne náloge? Nemški so, akopram je tiskovina tudi slovenska. Pa kdo bi se briga za tisk, kaj ne gospoda?

Prepričajte se oblasti in jih pogledjte! Še imena so včasih pisana tako, kakor v sosednem Ptui od tamošnjih c. kr. beležnikov, katerim je slovenska pogodba bela vrana. Pa zakaj bi imen ne kvarili, saj morajo naša imena biti pisana pruski, kje bi pa bili stebri nemškega mostu do Adrije?

Da se na slovenske pogodbe ali kontrakte nam ne enkrat ampak zmirom pošiljajo nemške „vorladunge“, to uže poje vsak

vrabič. In ravno take pozive pošiljajo tudi c. kr. sodnije.

Sosed gre v urad in ne vé po kaj gre; da je od davkarije ali sodnije pozvan to vé, ker golo nazivanje „Steueramt“ ali „Bezirksgericht“ je uže marsikomu bolj ali menj gladko. Tudi župani ptujskega okraja vam lahko razložijo, kakšne „vorladunge“ tamošnjih c. kr. uradov mej občinstvo razdeljevati morajo. In če kateri uradniki nas ne razumejo, tolmače potrebujejo in nerazumljivo govorijo, se li to pravi slovenski golčati znati, ali „vin-dišpohrusten“ ali „radebrechen“? Dajte si resnico poročati in zvedeli boste, gospoda slavna pri vladi, pri čem so naše narodne pravice v davkarskih zadevah! In če bi visoko predsedništvo c. kr. finančnega deželnega ravnateljstva pri preiskavi naše podpore — podpore občinskih predstojnikov — potrebovalo, mu iz srca radi postrežemo direktno, pa tudi po našem javnem glasilu. — Kolikor je nam znano, se godijo skoro povsod jednake krivice slovenskemu davkoplačevalcu na spodnjem Štajerskem.

Morebiti bo graški list „Tagespost“ tudi trdil, da se pri nas slovenskih Štajercih vse le slovenski uraduje?

—v. **Iz Zagreba** 13. julija [Izv. dop.] Koncem vsakega šolskega leta nas navdaja neka blagodejna zadovoljnost, če pomislimo, da je naša narodna stvar zopet pridobila nekoliko novih delavcev, kateri, zvršivši študije, bodejo dopolnili vrste naših boriteljev, kojih imamo še vedno premalo.

Umetno in mojsterski pletejo in kujejo sovražniki naše narodnosti svoje namene; zvi-jačno si prizadevajo pod krinko navidezne ravnopravnosti pahnuti nenemške narodnosti v globoki brezden vsepogubivne nemščine, in nas čaka še dosti težkega dela in težke borbe še bomo imeli, predno se otresemo tujega nemškega jerobstva in se postavimo na lastne noge.

Slovenska mladež ima spolniti imenitno nalogo, katere še ne spoznava zadosti; treba je, da slovenska mladež vselej in povsod očitno pokaže svojo narodno zavednost, treba je, da pokaže nasprotnikom našim, ka mladi Slovenci drugače mislijo, kakor naši renegati.

Zato si naj prizadevajo naši dijaki, da napravijo v šolskih počitnicah, kjer le mogoče kakšno slovensko besedo; pevci so vrli in pomoči jim ne bode manjkalo od strani naših čitalnic in sploh zavednih narodnjakov, pa tudi politične oblasti jim morajo delati v prilog, ako bi želeli spraviti na oder kakšno slovensko igro v proslavo imendana našega cesarja dné 4. ali 18. avgusta.

Ne smemo pustiti nikdar iz vida, da je učeča se mladež povsod priljubljena, da ima mogočen upliv na ljudstvo in da more dosti koristiti, ako se služi v govoru izključivo svojega domačega jezika.

Domače stvari.

— (Končanje kranjskega deželnega zbora.) Vtorek popoldne je bil tedaj tudi kranjski deželni zbor končan. V zadnjem seji je deželni vladni načelnik Winkler odgovoril na znano slovenskih poslancev interpelacijo o uradovanji v narodnem jeziku in rekel, podobno, kakor štajerski namestnik, da so mu okrajni glavarji poročali, da politične oblastnije s slovenskimi strankami na Kranjskem le slovenski uradujejo. Gledé finančnih in justičnih uradov pa še razprave pri ministerstvu tekó.

Sicer pa je obljubil, da bode vlada opravičnim željam v tem oziru ustreči skušala. Dežman je hotel ščuvati, češ, da je tudi on zadovoljen z odgovorom na interpelacijo. Na to je pa tudi dr. Vošnjak izrekel, da za zdaj je narodna stranka zadovoljna z odgovorom, ravno ker ona upa, da bode vlada svojo obljubo izpolnila. — Pri vprašanji gledé nemškega jezika, ki ga deželni odbor priporoča in sili, vnela se je bila ostra debata, v katerej so govorili Kljun in Svetec v generalnej, dr. Zarnik in Detelja v specialnej debati, od nemškutarske strani pa Schrey in Apfaltrern. — H koncu je deželni glavar Kaltenecker jako udano deželnemu predsedniku Winklerju zahvalil se v imenu celega zbora za podporo in z običajnimi slavaklici na cesarja zborovanje končal. G. Winkler pak se je v imenu vlade zahvalil za priznavanje nje podpore in hvalil temeljitost in natančnost zbora pri obravnava. Obširno poročilo pride na vrsto v tem listu naslednje dni.

— (V „Triester Zeitung“) se je oglašil nov dopisnik iz Ljubljane, ki si je za nalogo stavlil, našega od naroda kranjskega sploh spoštovanega deželnega predsednika Winklerja z nemškimi lažmi opravljati. V prvem dopisu od sobote Winklerju na pr. očita, da z „dvomljivimi“ narodnimi žurnalisti okolo hodi! To je pa laž. Vsi v Ljubljani vemo, da Winkler sploh skoro nič „okolo ne hodi“, temuč slišimo, da dela od jutra do večera, morda še preveč. Izmej narodnih žurnalistov nij bil, kar mi vemo, niti še nobeden pri njem, videli smo ga samo od daleč. V drugem dopisu „Tr. Ztg.“ pa ustavoverni dopisnik trdi, da g. Winkler samo v slovenski jezik prestavlja družega ne dela nič, temuč svojim svetovalcem vse drugo prepušča. Par dni prej, predno je dopis izšel, je ravno to, z istimi besedami govoril znan tukajšen (ne najnižji) nemšk uradnik in s tem nam je tudi jasno, kdo je dopisnik teh dveh dopisov v „Tr.“ Dotičnik bi pa pač bolje storil, da bi se držal svojih dolžnostij, katere pod plaščem nemškega ustavoverja uže več let zanemarja, nego da pisari take nemške laži in perfidnosti po novinah.

— (Narodna čitalnica v Cérknici) napravi v nedeljo večer dné 18. t. m. v prostorih g. Jožefa Milavca v spomin tisočletnice vpeljave slovanske liturgije v cerkev besedo z naslednjim programom: 1. Kocijančič: „Oblačku“, zbor; 2. Govor; 3. Rossini: Kavatina za sopran iz opere „Brivec seviljski“; 4. Grbič: „Na lipici zeleni“, zbor; 5. Meyerbeer: Romanca za tenor iz opere „Hugenotti“; 6. Vašek: „Slovan“, zbor; 7. Grbič: „V noči“, dvospev. Po besedi ples. Sodelovali bodo: gospa Milka Grbičeva, gospodičina Alojzija Danešova, gospod Iv. Resman in gospod Fr. Gerbič. Začetek ob 8. uri zvečer. K tej slavnosti se vabijo vsi rodoljubi. Posebna povabila se neudom ne razpošiljajo. Vstopnina za ude je 30 kr., za družino treh oseb 50 kr., za neude pa po 50 kr. od osebe. Čitalniški odbor.

— (Pesmarica.) Piše se nam: V za-puščini pokojnega gospoda dr. Razlaga je tudi več stotin znane njegove pesmarice v drugem natisu. Ker je ta knjižica sploh priljubljena in se večkrat po njej vprašuje, opozorimo knjigotržce in druge domoljube, da jo za razširjenje mej ljudstvo prevzamejo. Cena jej bode tudi znižana in kdor jo želi za prodajo prevzeti, naj blagovoli gospej Vekoslavi Razlag v Brežice (Rann) pisati.

— (Iz Št. Vida pri Zatičini) se nam piše: Dne 11. t. m. je umrl na svojej graščini Selo pri Št. Vidu baron Franjo pl. Wolkenberg, c. k. polkovnik v pokoj. Služil je zaporedoma pri peš-polkih Kuhn, Sokčević in Hartung. Marsikateri dosluženi vojak se ga še spominja in hvali njegovo ljubeznjivost in prijaznost. Tudi v političnem oziru nij bil nasproten našim narodnim prizadevam. — Dne 12. t. m. pa je umrl g. Anton Kutnar, posestnik na Pljuski pri Št. Vidu. V njem izgubé vsi pomoči potrebni velicega dobrotnika, domovina pa vnetega domoljuba in pri volitvah zanesljivega zaupnega moža. Oba ranjka sta si bila soseda, prav vrla moža, blagega srca in značaja. Večen jima spomin!

— (Iz Konjic) se poroča, da so tam v neko klet tri sobote zapored tatje prišli krast najboljše vina. Sumi se, da se je zbralo več mladih lenuhov, ki rajši krađe nego delajo. V gozdih mej Ilirsko Bistrico in Konjicami pa se potika ropar Obrovnik, vojašk begun, katerega iščejo uže več let. Pred nekoliko dnevi je ta ropar napadel nekega voznika, zahteval od njega denarja in mu na prsi nastavil revolver in nož. Voznik mu je oboje hitro izvil iz rok, klical na pomoč a pustil, da je ropar utekel. Drugo noč so zadeli žandarji na Obrovnika v gozdu; pri njem je bila tudi njegova ljubica. Ko oba čujeta stopinje, pošlje jo Obrovnik gledat, kdo da pride. Žandarji primejo dekle, jo izprašujejo, mej tem pa je Obrovnik utekel. Žandarji so šli za njim, streljali nanj, a nijso ga dobili v pest. Ko se vrnejo, zginila je tudi uže Obrovnikova ljubica.

— (Tatje so vlomili) v neko hišo v Plaču poleg Spielfelda; mrežo so iz okna iztrgali, utrlji vrata in vkradli raznih stvari 80 gld. vrednih. Hiša, kjer so vlomili, stoji prav poleg okrajne ceste.

Razne vesti.

* (Magjari zoper Nemce.) V Pešti so začeli Magjari zopet agitovati proti tamošnjemu nemškemu gledališču; treba bi je bilo popravit, a magjarski časopisi so ostro pisali zoper to in nagovorili oblasti, naj tega ne dovolijo. Stavbena komisija je res prenovljenje nemškega gledališča odbila.

* (Gledališče pogorelo.) Iz Pariza se telegrafuje, da je gledališče „Variété“ pogorelo. Igralci so morali z oken ven poskakati. Šest jih je močno ranjenih.

* (Požar.) V hiši slovečega učenjaka Theodora Mommsena blizu Berlina je v nedeljo po noči nastal ogenj in uničil streho ter zgorenje nadstropje. Ogenj je uničil mu veliko dragocenih spisov in velik del njegove bukvarne. Mommsen je z veliko nevarnostjo nosil sam iz hiše svoje knjige ter so ga na posled morali s silo odvrniti od takega nevarnega dela. Požar je nastal s tem, da se je plin užgal.

* (Boj proti bučelam.) Policijski načelnik v Parizu je napovedal boj bučelam. Izvedel je namreč, da živi v Parizu mož, ki ima 1000 panjev; ker ima vsak panj baje 40.000 delavk, je dakle dotičnik gospodar 40.000.000 poddanic. Od česa pa te bučele žive? V okolici je dosti tovarn za sladkor, sem hodijo vasovat, in lastnik jedne take tovarne je dokazal, da mu bučele vsako leto za 25.000 frankov sladkorja pokradejo. A tudi delavci tožijo, da se bučele rade pasejo po njih hrbtech. Zato bodo izgnane iz Pariza.

* (Nos rešilec življenja.) V Herbergu na Pruskem je umrl poštar Franke, star 99 let. Izredno velik nos je imel. L. 1812 se je bojeval na Ruskem; Kozaki so njega tovariše potolkli, a zagledavši njegov velikanski nos, smijali so se in vzeli ga soboj v svoj glavni tabor in ga tam kazali. Kasneje so ga izpustili.

* (Konj kot požigalec.) V Alerskem predmestju na Dunaji je v necem hlevu konj po noči začel razbijati in zadel in razbil s kopitom gorečo petrolejsko lampo. Petrolej goreč se je razlil po slami in po dveh konjih. Ogenj so ljudje sicer pogasili, ali dva konja sta od gorečega petroleja grdo osmojena bila poslana v živinski špital.

* (Draga jajca.) V Edinburgu sta se nedavno prodali dve tičji jajci za 2070 gld.; ti jajci sta od severne pingvin-tice. Vendar se je pa l. 1865 jedno tako tičje jajce prodalo še dražje, namreč za 2000 gld.

* (Psov ne preveč pestovati!) Otroci, — često tudi odrasli — puste, ako se jim pes prav dobroka, da jih obliže. Tega bi nigdo ne smel dopustiti; kajti psi so dostikrat ikra-sti in zgodi se lahko, da se ikre od psa nalezejo, ki često proužročijo bolezni in smrt.

Umrli so v Ljubljani:

V vojaške bolnici:

11. julija: Jakob Berženda, vojak pri c. kr. žrebčariji, 22 let, za jetiko.

Dunajska borza 14. julija.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gld. 85	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	50
Zlata renta	88	15
1860 drž. posojilo	133	—
Akcije narodne banke	830	—
Kreditne akcije	280	20
London	117	95
Srebro	—	—
Napol.	9	36
C. kr. cekini	5	55
Državne marke	57	80

Tržne cene

v Ljubljani 14. julija t. l.

Pšenica hektoliter 10 gld. 24 kr. — reč 6 gld. 99 kr.; — ječmen 4 gld. 6 kr.; — oves 3 gld. 96 kr.; — ajda 6 gld. 34 kr.; — pros 6 gld. 34 kr.; — koruza 6 gld. 50 kr.; — krompir 100 kilogramov 4 gld. — kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; — maala kilogram — gld. 84 kr.; — mast — gld. 76 kr.; — špeh frišen — gld. 70 kr.; — špeh povojen — gld. 72 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 56 kr.; — teletnine 42 kr.; — svinjsko meso 64 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 13 kr.; — slame 1 gld. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. 20 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

V svojo štacuno z mešanim blagom sprejemem

dva učenca

lepega obnašanja, katera sta dovršila z dobrim vspehom vsaj čveterorazredno ljudsko šolo.

Sevnica, dne 13. julija 1880.

(322—2)

Anton Fabiani.

Tužel.
13. julija:
Pri Stenu: Grof Attems iz Dunaja. — Dr. Gnad iz Trsta. — Humel iz Gorice. — Spitzer iz Dunaja.
Pri Malici: Rieder iz Dunaja. — Braune iz Kočevja. — Sander iz Pešče. — Krišcher, Hradez iz Dunaja. — Gelussig, Fink iz Trsta. — Langer iz Gradca. — Schwarzen iz Dunaja. — Omnich iz Kočevja.
Pri avstrijskem cesarju: Hönig iz Kanala. — Fumagalli z družino iz Milana.
Pri bavarskem dvoru: Resman iz Bistrice.

V hiši št. 9 v spodnjaj Siški pri Tereziji Povie se oddaje v najem

gostilna,

z vežo in tremi sobami, s kletjo, potem jeden magacin. (320—2)

V najem

se daje od 1. oktobra t. l. za najmanj 3 leta

hotel Klembas

v Brežicah na Štajerskem.

Dotični hotel ima pri tleh 5 sob za gostilno, kuhinjo, kleti, hleve za konje, mesnico in prostore za vozove. V I. nadstropju 9 sob za potnike, 1 kuhinjo in jedno veliko dvorano za plese in gledališne predstave.

Tudi je pri hiši ameriška ledenica, vrt za goste s kegljiščem, ki se v zimskem času lahko kuri. Razen poslopja se daje v najem tudi nekaj njiv in travnikov prav blizu mesta.

Opozoruje se pa, da mora najemnik priskrbeti si pohištvo sam, razen onega, kol kor ga je treba za gostilniški namen.

Natančni pogoji se poizvejo pri lastnici gospé Mariji Lenček na Blanci pri Sevnici (Lichtenwald) na Štajerskem. (314—2)

O lepem in deževnem vremenu!

Ed. Fumagalli

iz Milana.

Denes druga velika predstava

s spremenenim programom.

Omenjati je posebno, kako da so konji izučeni, in da se bode posebno izkazal glasoviti

kanonski kralj RAFAEL SKALI.

Lepa Liza, cvetličasti konj, vodi ga sedemletna Marija Fumagalli.

Vsak dan drug program.

Začetek ob 8. uri. Kasa se odpre ob 1/2 8. uri.

Vstopnina: Mehki sedež s številko 60 kr., II. sedež 50 kr., III. sedež 30 kr., IV. sedež 20 kr., prostor brez sedeža 15 kr. Na tem prostoru plačajo otroci 10 kr.

Udano vabi

Ed. Fumagalli,

(324)

vodja.

Najgotovejša pomoč

kakorkoli bolnim v vratu in prsih

lekarja O. Klementov

tirolski prsni sirup,

jako aromatično okusen, popolnem shranljiv izleček najboljših tirolskih planinskih zelišč.

Gospodu lekarnarju O. Klementu v Inomostu!

Ker sva ob početku zime hudo kašljala, ter trpela hude muke v prsih in neprenehljivo zasliženje, rabila sva na mnoge svete jaz in moja soproga vaš „tirolski prsni sirup“; uže v kratkem času sva bila popolnoma ozdravljena. Radostno tedaj naznanjava vam tako srečen učinek vašega izlečka planinskih zelišč, ter se vam najiskrenejše zahvaljujemo.

V Inomostu, novembra 1879.

Otto Prechtler, upok. c. kr. vodja drž. arhiva in pisatelj.

Cena izv. sklenici: 1 gld. av. v.

Osrednja zaloga pri prirejevalci lekarji O. KLEMENTU v Inomostu.

V Ljubljani: lekar Trnkotzy; v Celovci: lekar Birnbacher.

NB. Pri kupovanji naj se pazi na ime prirejevalčeve in njegovo brambeno znamenje: Očino zelišče (edelweiss) z monogramom na črnej podlogi. (33—16)